

Dosarul nr. 2r-33/24
2-18085406-01-2r-18012024

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud. A.Costiuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, V. Mihaila, A.Braga)

DECIZIE

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Mariana Ursachi
Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Moisei Zatic, reprezentat de avocatul Petru Răileanu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Moisei Zatic împotriva Consiliului raional Căușeni, intervenient accesoriu Maria Țurcan cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice,

împotriva încheierii din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în partea prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen a apelului și restituit apelul declarat de Moisei Zatic, reprezentat de avocatul Petru Răileanu împotriva hotărârii din 13 mai 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, ca fiind depus tardiv,

c o n s t a t ă :

La 03 decembrie 2018, Moisei Zatic s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Căușeni cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice (f. d. 4-7, vol. I).

Prin hotărârea din 13 mai 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, cererea de chemare în judecată depusă de Moisei Zatic împotriva Consiliului raional Căușeni, intervenient accesoriu Maria Țurcan cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 18 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice, Moisei Zatic, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, a declarat apel nemotivat, iar la 13 noiembrie 2023 a declarat apel motivat împotriva hotărârii din 13 mai 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond (f. d. 57-59, 80-83 vol. II).

La 07 iulie 2023, Maria (Zatic) Țurcan, reprezentată de Valentin Chiriac, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 13 mai 2023 a Judecătoriei

Căușeni sediul Central, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f. d. 63, vol. II).

Prin încheierea din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de repunere în termen a apelurilor declarate de Moisei Zatic și Maria (Zatic) Țurcan și restituite apelurile declarate de Moisei Zatic, reprezentat de avocatul Petru Răileanu și de Maria (Zatic) Țurcan, reprezentată de avocatul Valentin Chiriac împotriva hotărârii din 13 mai 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, ca fiind depuse tardiv, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen (f. d. 88-91, vol. II).

La 03 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice, Moisei Zatic, reprezentat de avocatul Petru Răileanu a declarat recurs împotriva încheierii din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termen, admiterea acestuia, casarea integrală a încheierii contestate cu remiterea spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată (f. d. 94-96-verso).

În motivarea recursului, a invocat că dispozitivul hotărârii din 13 mai 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central a fost recepționat de avocatul Petru Răileanu, în interesele lui Moisei Zatic la 16 iunie 2023 cu scrisoare simplă, prin intermediul ÎS Poșta Moldovei, astfel în conformitate art.116 din Codul de procedură civilă, solicită repunerea apelului în termen.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii contestate a fost expediată la 26 decembrie 2023, la adresa electronică a reprezentantului recurentului, avocatului Petru Răileanu, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 92, vol. II).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul prin intermediul poștei electronice la 03 ianuarie 2024, în termenul legal.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel în partea contestată din motivele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de

activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată subliniază că art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, în condițiile speței respective, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Completul de judecată stabilește că instanța de fond a examinat cauza civilă în procedură contencioasă generală, potrivit normelor prevăzute Codul de procedură civilă.

Dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 13 mai 2023, fiind public pe portalul instanțelor judecătorești la 07 iunie 2023.

În situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 13 mai 2023, în temeiul art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 14 mai 2023, ultima zi a termenului fiind data de 12 iunie 2023 (zi de luni).

Materialele cauzei civile atestă că, la 08 iunie 2023, instanța de fond a expediat copia dispozitivului hotărârii la adresa lui Moisei Zatic și a avocatului acestuia Petru Răileanu (f. d. 53).

Luând în considerație aspectele enunțate Completul de judecată constată că prima instanță și-a îndeplinit corespunzător obligația pozitivă de înștiințare a părții în proces despre litigiul dedus judecății.

Cererea de apel împotriva hotărârii din 13 mai 2023 a Judecătoria Căușeni, sediul Central, a fost depusă de avocatul Petru Răileanu, în interesele lui Moisei Zatic, prin intermediul poștei electronice la 18 iunie 2023, concomitent solicitând și repunerea în termenul de declarare a apelului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție stabilește că avocatul apelantului Petru Răileanu, drept temei pentru repunerea în termen, a invocat faptul că a făcut cunoștință cu copia dispozitivului hotărârii instanței de fond la 16 iunie 2023, data când a fost recepționat, cu scrisoare simplă, prin intermediul ÎS Poșta Moldovei.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind juste reținerile instanței de apel, precum că aceste alegații sunt neîntemeiate și nu constituie temei de repunere în termen, or, prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu condiționează începerea curgerii termenului de declarare a apelului din momentul recepționării dispozitivului hotărârii, ci din momentul pronunțării acestuia.

Cu toate acestea însă, apelul nu a fost depus în termenul legal.

Cu referire la argumentele invocate de către recurent, precum că nu a cunoscut despre existența litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție le va aprecia critic, ca fiind neîntemeiate.

În acest sens, din materialele dosarului rezultă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 20 aprilie 2023 ora 13:46 se atestă că avocatul Petru Răileanu, în interesele lui Moisei Zatic în ședința de judecată s-a prezentat. Cauza a fost examinată în fond, cu întreruperea ședinței pentru pronunțare, până la 12 mai 2023 ora 14:00 (f. d. 47-49, vol. II).

Mai mult ca atât avocatul Petru Răileanu, în interesele lui Moisei Zatic a fost înștiințat contrasemnătură despre ședința fixată pentru 12 mai 2023 ora 14:00, fapt ce se atestă prin recipisa anexată la dosar (f. d. 50, vol. II).

Ședința fixată pentru 12 mai 2023 ora 14:00 nu a avut loc în legătură cu volumul mare de lucru a judecătorului, care are în procedură peste 500 de dosare, fiind judecător supleant în cauzele penale cu implicarea minorilor și de instrucție (f. d. 51, vol. II).

Următoarea ședință de judecată a fost fixată pentru 13 mai 2023 ora 16:05.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 13 mai 2023 ora 16:05 se atestă că nici reclamantul și nici avocatul acestuia Petru Răileanu nu s-au prezentat (f. d. 51, vol. II).

În conformitate cu art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Conform art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sânt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, corect a respins cererea de repunere în termen și a restituit apelul declarat de avocatul Petru Răileanu, în interesele lui Moisei Zatic

împotriva hotărârii din 13 mai 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, ca fiind depus tardiv.

Instanța de recurs notează că omiterea termenului legal de declarare a apelului nu poate fi imputat instanței de judecată, dat fiind faptul că în sensul art. 56 alin. (3) și 61 din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Completul de judecată remarcă că prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Completul de judecată accentuează că legiuitorul, prin stabilirea unui termen de declarare a apelului, a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurenții au neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt lipsite de substanță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul și a menține încheierea recurată, în partea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Moisei Zatic, reprezentat de avocatul Petru Răileanu.

Se menține încheierea din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în partea prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen a apelului și restituit apelul declarat de Moisei Zatic, reprezentat de avocatul Petru Răileanu împotriva hotărârii din 13 mai 2023 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, ca fiind depus tardiv, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de

Moisei Zatic împotriva Consiliului raional Căușeni, intervenient accesoriu Maria Țurcan cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni